

Ekonomikas valsts 24. olimpiāde, 3.posms
Tests (20 punkti)
2023.gada 23.februārī

Dalībnieka kods:

Atzīmē pareizo atbildi apvelkot attiecīgo burtu (a, b, c vai d)!

Katrā jautājumā drīkst atzīmēt tikai vienu atbildi. Par katru pareizu atbildi 1 punkts.

Norādi dalībnieka kodu uz katras lapas.

- Pilnīgas konkurences tirgū atsevišķa uzņēmuma produkcijas pieprasījums ir:
 - elastīgs,
 - neelastīgs,
 - absolūti neelastīgs,
 - absolūti elastīgs.
- Daudzas mājsaimniecības ir iecienījušas salātu maisījumus. Ražotāji secina, ka nav svarīgi kādi salāti veido maisījumu. Kāda varētu būt ledus salātu (kas arī ietilpst maisījumā) pieprasījuma (cenas) elastība?
 - Absolūti elastīgs,
 - elastīgs,
 - absolūti neelastīgs,
 - neelastīgs.
- Kara dēļ Ukrainā pasaules saulespuķu eļļas tirgū samazinās piedāvājums, bet palielinās olīveļļas pieprasījums. Olīveļļas piedāvājums ir neelastīgs. Kā mainīsies olīveļļas tirgus līdzsvara cena un līdzsvara daudzums?
 - Gan tirgus līdzsvara cena, gan līdzsvara daudzums palielināsies nedaudz.
 - Gan tirgus līdzsvara cena, gan līdzsvara daudzums ievērojami palielināsies.
 - Tirgus līdzsvara cena pieaugs ievērojami, bet līdzsvara daudzums palielināsies nedaudz.
 - Tirgus līdzsvara cena pieaugs nedaudz, bet līdzsvara daudzums palielināsies ievērojami.
- Kādā valstī iedzīvotājs, kurš nopelnīja 100 000 eiro nodokļos samaksāja 37 000 eiro, iedzīvotājs, kurš nopelnīja 200 000 eiro – 70 000 eiro, bet iedzīvotājs kurš nopelnīja 300 000 eiro – 90 000 eiro. Kāda nodokļu sistēma ir valstī?
 - Progresīva.
 - Regresīva.
 - Proporcionāla.
 - Jaukta.

5. Zemes piedāvājumu atspoguļo ar vertikālu līkni, jo:
- palielinot zemes cenu, tās piedāvāto daudzumu nevar palielināt;
 - zemes piedāvājums ir absolūti neelastīgs;
 - zemes piedāvājums ir ierobežots;
 - to nosaka visi a, b, un c punktā minētie faktori.
6. Pieņemsim, ka mazāk kvalitatīvu koksnī efektīvi izmanto koka paliktņu un kurināmās šķeldas ražošanā. Kas mainīsies ražošanas iespēju robežas modelī, ja koksnī vairāk izmantos šķeldas ražošanā?
- Ražošanas iespēju robežas nobīde pa labi.
 - Ražošanas iespēju robežas nobīde pa kreisi.
 - Punkta, kas attēlo ražošanu, nobīde no ražošanas iespēju robežas pa kreisi.
 - Punkta, kas attēlo ražošanu, nobīde pa ražošanas iespēju robežu.
7. Kā cenu kāpums elektrībai, degvielai, apkurei, pārtikai ietekmē darba piedāvājumu?
- Neietekmē.
 - Palielina.
 - Samazina.
 - Pēc dotās informācijas nevar noteikt.
8. Kas visvairāk ietekmē investīciju pieprasījuma svārstības?
- Centrālās bankas lēmums paaugstināt refinansēšanas likmi no 2,5% līdz 3,0%.
 - Noguldījumu procentu likmes paaugstināšanās.
 - Inflācijas tempa samazināšanās.
 - Sagaidāmās peļņas izmaiņas.
9. Kam ir lielākais īpatsvars kopējā pieprasījuma (AD) struktūrā Latvijā?
- Neto eksportam.
 - Uzņēmumu investīcijām.
 - Mājsaimniecību izdevumiem.
 - Valdības izdevumiem.
10. Kas palielinās Latvijas maksājumu bilances tekošā konta deficītu?
- Latvija pārtrauc koksnī un gāzes importu no Krievijas.
 - Atceļot Covid-19 ierobežojumus, vairāk Latvijas iedzīvotāju atpūšas "siltajās zemēs".
 - Ārzemēs strādājošie Latvijas iedzīvotāji palielina naudas pārvedumus uz Latviju.
 - Latvijas mašīnbūves uzņēmumi palielina noietu ārvalstīs.
11. Starpība starp saražotās produkcijas vērtību un starpproduktu ir:
- pievienotā vērtība;
 - neto peļņa;
 - kopējais pieprasījums (AD);
 - amortizācija.

12. Kā Eiropas Centrālās bankas (ECB) lēmumi par refinansēšanas likmes paaugstināšanu ietekmē naudas piedāvājumu un investīcijas?
- Naudas piedāvājums – palielinās, investīcijas – palielinās.
 - Naudas piedāvājums – samazinās, investīcijas – samazinās.
 - Naudas piedāvājums – palielinās, investīcijas – samazinās.
 - Naudas piedāvājums – samazinās, investīcijas – palielinās.
13. Ja ECB pārtrauc paplašināto vērtspārīru iepirkšanas programmu, tad:
- naudas piedāvājuma (M_s) līkne nobīdās pa kreisi un kredītu procentu likmes paaugstinās;
 - naudas piedāvājuma (M_s) līkne nobīdās pa kreisi un kredītu procentu likmes pazeminās;
 - naudas piedāvājuma (M_s) līkne nobīdās pa labi un kredītu procentu likmes paaugstinās;
 - naudas piedāvājuma (M_s) līkne nobīdās pa labi un kredītu procentu likmes pazeminās.
14. Kādu slēdzienu var izdarīt, ja reālais IKP ir vienāds ar potenciālo IKP?
- Valstī ir zema inflācija.
 - Valstī ir strauja ekonomikas izaugsme.
 - Valstī ir pilnīga nodarbinātība.
 - Valsts budžeta ieņēmumi ir vienādi ar izdevumiem.
15. Kam varētu būt izdevīgs straujš inflācijas kāpums?
- Kreditoriem.
 - Darbiniekiem, kuriem nominālie ienākumi pieaug lēnāk nekā cenu līmenis.
 - Māju īpašniekiem, kam noslēgti ilgtermiņa īres līgumi.
 - Uzņēmumiem, kam izdodas pārdot vairākus gadus nerealizētos krājumus.
16. Pieaugot enerģijas un pārtikas cenām, daudzas mājsaimniecības samazina ietaupījumus un naudas atlikumus banku kontos. Kā tas ietekmē naudas piedāvājumu?
- Samazina.
 - Palielina.
 - Nemaina.
 - Pēc dotās informācijas nevar noteikt.
17. Valstī bija makroekonomiskā stabilitāte. Kādas sekas izraisīs kopējā piedāvājuma (AS) un potenciālā IKP (LRAS) palielināšanās?
- Cenu līmeņa pazemināšanos un reālā IKP (izlaides) palielināšanos.
 - Cenu līmeņa kāpumu un reālā IKP (izlaides) palielināšanos.
 - Cenu līmeņa un reālā IKP (izlaides) samazināšanos.
 - Kopējā pieprasījuma (AD) samazināšanos.

18. Uzņēmumam tirgū ir dabiskais monopols. Kā jauna uzņēmuma ienākšana tirgū un konkurences palielināšanās ietekmēs patērētāju izdevumus uzņēmumu ražoto produktu iegādei (*ceteris paribus*)?
- Neietekmēs,
 - palielinās,
 - samazinās,
 - pēc dotās informācijas nevar noteikt.
19. Par cik procentiem ir jāpalielinās reālajam IKP, lai sasniegtu pilnīgu nodarbinātību, ja esošais bezdarba līmenis ir 10%, bet dabiskā bezdarba līmenis ir 6%?
- 4%
 - 8%
 - 12%
 - 16%
20. Kādas sekas, pilnīgas nodarbinātības apstākļos, izraisīs stimulējošas fiskālās politikas īstenošana?
- Reālais IKP (izlaide) palielināsies, cenu līmenis paaugstināsies.
 - Reālais IKP (izlaide) samazināsies, cenu līmenis pazemināsies.
 - Reālais IKP (izlaide) palielināsies, cenu līmenis pazemināsies.
 - Reālais IKP (izlaide) samazināsies, cenu līmenis paaugstināsies.